

ANALYSE AF DET INTERNATIONALE UDVIKLINGS-
SAMARBEJDE I FINANSLOVSFORSLAGET FOR 2022

JESPER HELDGAARD
TIMBUKTU FONDEN OKTOBER 2021

timbuktu
FONDEN

REFORM ELLER UDSALG?

HIGHLIGHTS

DENNE ANALYSE VISER BLANDT ANDET AT

Næsten halvdelen af Danmarks udviklingsbistand skal gå til at realisere S-regeringens asyl- og udlændingepolitik.

Regeringen sætter endnu flere penge af til klima og miljø, men sender fortsat regningen til de fattige. Den samlede udviklingsbistand sættes nemlig ikke i vejret.

Dansk udviklingsbistand til Det sydlige Afrika er historie. Nu er det regeringens fokus på migration, der afgør hvilke lande, dansk bistand skal gå til.

Dansk bistand til Afrika falder, selv om både den nuværende og tidligere regeringer har lovet, at de vil sætte den i vejret.

Dansk exit fra Asien rykker nærmere. Bangladesh og Myanmar nedgraderes til "målrettede partnerskaber", og Danmarks fremtid i det 3. danske prioritetsland i Asien, Afghanistan, er usikker.

Begrebet prioritetslande er afskaffet og erstattet med "udvidede landepartnerskaber". Men finanslovsforslaget har ikke længere en oversigt over de vigtigste danske samarbejdslande.

Trods den decentralisering af udviklingssamarbejdet, Danmark er berømmet for, styres en stadig mindre del af dansk bistand decentralt fra de danske ambassader. Mere styres centralt fra Udenrigsministeriet og kanaliseres gennem multilaterale aktører.

Også Danmarks multilaterale bistand styres i stigende grad af regeringens fokus på migration og skrøbelige stater.

4 milliarder kr. er der afsat i FFL22 i en særlig 'krigskasse' til at tackle COVID-19-pandemien i 2022 i Danmark. I krigskassen til at tackle pandemien i verdens fattige lande er der afsat 150 millioner kr.

Efter et par turbulente år for oplysningen om udvikling og verdensmål, er regeringen ved at være klar med en ny plan. Men der følger ikke ekstra penge med.

FORORD

REFORM ELLER UDSALG?

En reform kalder regeringen den forvandling, den for alvor sætter turbo på med sit udspil til finanslov for 2022, Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter 2022 og med den reform af den danske udenrigstjeneste, den annoncerede i dagene op til finanslovsudspillet. Målene er klare: Bistanden skal være grønnere, og endnu flere skal hjælpes i nærområderne. Og regeringens flytfolk går håndfast til værks: Ud ryger Tanzania, og næsten ud ryger Bangladesh, to af de lande, Danmark har haft det længstvarende samarbejde med. Det skal give plads til styrkede danske indsatser i skrøbelige lande og regioner, hvorfra migranter flygter mod Europa og Danmark. "Vi skal være dér, hvor vi kan gøre den største forskel for flest mennesker, hvor det er svært og dér, hvor Danmark har mest på spil," lyder det igen og igen fra udviklingsminister Flemming Møller Mortensen.

Talrige evalueringer og mange års forskning viser, at det er allersværest at gøre en forskel i de skrøbelige og konfliktramte lande, Danmark nu satser næsten alle bistandskronerne på. Reformen ligner et opgør med det, der har gjort dansk bistand internationalt berømt: Det langsigtede fokus på fattigdom i lande, Danmark havde et solidt kendskab til via en mangeårig tilstedeværelse. En reform er velkommen, men reformen bliver et udsalg, hvis mantraet om, at Danmark skal være dér, hvor vi har mest på spil, bliver vigtigere end hensynet til klodens fattige.

ALLE TAL I MILLIONER KR.	BLÅ FINANSLOV 2019	RØD FINANSLOV 2021	S FORSLAG 2022
Bilateral bistand	3.888,0	3.826,3	3.400,3
Bistand gennem danske civilsamfundsorganisationer	945,4	935,8	997,5
Naturressourcer, energi og klimaforandringer	630,0	1.745,0	1.963,3
Oplysning	58,0	88,5	64,0
Multilateral bistand gennem FN m.v.	1.996,7	1.801,7	1.996,0
Udviklingsbanker, -fonde og EU	2.003,0	1.581,4	1.572,6
Partnerskaber for fair og bæredygtig vækst	1.675,5	1.138,0	1.358,0
Humanitær bistand	2.600,0	2.700,0	2.700,0
Reserver	-39,7	349,7	47,0
I ALT §06.3 1)	13.758,7¹⁾	14.166,4²⁾	14.098,7
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	1.315,3	1.678,9	1.852,5
Udgifter til modtagelse af flygtninge i Danmark	509,0	324,4	197,0
Administration af udviklingsbistanden	726,6	803,9	1.051,2
I øvrigt under ulandsrammen	143,0	238,4	246,2
ULANDSRAMME (0,7 PCT. AF BNI)	16.269,8	16.731,9	17.975,9
Efterregulering	182,8	380,1	-529,4
Ekstra klimabistand 3)		100,0 ³⁾	
BISTANDBUDGET I ALT	16.452,6	17.212,0	17.446,5

¹⁾Inklusive efterregulering for 2017 på 182,8 mio. kr. ²⁾Inklusive efterregulering for 2019 på 380,1 mio. kr. ³⁾Politisk aftale om finansloven for 2021

KRONOLOGI 2020

29. SEPTEMBER

Samlet strategi for global, dansk klimaindsats

Regeringen lancerer sin langsigtede strategi for en global klimaindsats "En grøn og bæredygtig verden" med et mål om, at den skal sætte "retningen for Danmarks samlede internationale klimaindsats som grønt foregangsland på tværs af udenrigs-, udviklings-, handels- og klimapolitik." Nationalt er målet at reducere drivhusgasserne med 70 pct. i 2030. Udviklingsbistanden spiller en central rolle i strategien og skal omlægges til at være mere "grøn og solidarisk".

29. SEPTEMBER | EVALUERING

Myndighedssamarbejde giver smæk for skillingen

De næsten 200 mio. kr., Danmark siden 2015 har brugt af udviklingsbistanden på at støtte danske myndigheders samarbejder med myndigheder i udviklingslande med at skabe bæredygtig vækst og udvikling, er rigtigt godt givet ud, konstaterer ny evaluering. På relativt kort tid er det lykkedes at mobilisere ekspertise hos en bred vifte af danske myndigheder, der rent faktisk har vist sig i stand til at bidrage til udvikling i partnerlandene. Og det er vel at mærke en ekspertise, som uden programmet ikke ville have været til rådighed.

30. SEPTEMBER

Udviklingsministeren lægger hånden på kogepladen

Under stor mediebevågenhed fremlægger Rasmus Prehn et nyt initiativ, der har til formål at uddanne 10.000 flere faglærte i Afrika. Der afsættes en pulje på 25 mio. kr. til formålet. Samtidig lanceres en hvidbog udarbejdet af en særlig taskforce, der kortlægger udfordringer og mulige løsninger.

▶▶ JEG VIL MÅLES PÅ, OM DET LYKKES AT UDDANNE 10.000 AFRIKANERE TIL BLIKKENSLAGERE, TØMRERE, SYGEPLEJERSKER ELLER MEJERISTER, MENS JEG ER MINISTER

RASMUS PREHN UDVIKLINGSMINISTER

17. OKTOBER

Corona-hjælpepakke 3 er klar

De sidste 385 mio. kr. af den standby-pulje på én milliard kr., der i foråret 2020 blev afsat til at hjælpe udviklingslandene gennem corona-krisen, er klar til udmøntning. Pengene går til hele 13 forskellige initiativer.

19. NOVEMBER

Flemming Møller Mortensen bliver ny minister for udviklingssamarbejde

Rasmus Prehn må konstatere, at han ikke når sit mål om at få uddannet 10.000 flere faglærte i Afrika i sin tid som udviklingsminister. Mindre end 2 måneder efter han annoncerede målet, sender statsminister Mette Frederiksen ham videre til Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri for at rydde op i minkaffæren. Ny minister for udvikling bliver Flemming Møller Mortensen.

DEN NYE MINISTER

Det kommer som en overraskelse for de fleste, at det bliver Flemming Møller Mortensen, der skal være ny udviklingsminister. Han kommer fra posten som formand for den socialdemokratiske gruppe i Folketinget og har ikke tidligere beskæftiget sig politisk med udviklingssamarbejde, men er navnlig kendt som sit partis sundhedsordfører.

Ved sin tiltrædelse afslører ministeren, der er uddannet sygeplejerske, et mangeårigt engagement i udviklingsarbejde: Han arbejdede i sin ungdom i en periode på et spedalskhedshospital i Indien og har siden 1992 siddet i Spedalskhedsmissionens bestyrelse. Modsat sine seneste forgængere på posten [Prehn: solidaritet og begejstring, Friis Bach: rettigheder, Pind: frihed] sætter Flemming Møller Mortensen, der også bliver minister for nordisk samarbejde, ikke en etikette på den tilgang, han har til sin ministerpost.

Hans programerklæring er bred: "Mit ønske skal være at kæmpe for, at Danmark med vores reelle demokrati og høje lighed fortsat skal være et foregangsland for demokratiske idealer og ligestilling i hele verden."

6. DECEMBER

Finanslovsaftale på plads: S, R, SF, EL og Alt

Akkurat som i 2019 kan regeringen præsentere en aftale om det kommende års finanslov med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet. Men modsat tidligere år udsender Udenrigsministeriet ikke nogen særskilt pressemeddelelse om aftalen, der da også er stort set blottet for nyt om udviklingssamarbejdet. Heller ikke i år lykkes det støttepartierne at få regeringen med på at hæve udviklingsbistanden til mere end 0,7 pct. af BNI. Men som året før bliver der dog afsat ekstra penge til klimabistand ud over de 0,7 pct.: 100 mio. kr. i 2021, lidt lavere end de 150 ekstra mio. i 2020. I aftalen for 2021 nævnes også 3 initiativer, der blot er gentagelser fra finanslovsaftalen fra året før: Nemlig:

1. 4 mio. kr. ekstra til mediet Danwatch, der rapporterer kritisk om danske virksomheders internationale ageren, i hvert af årene 2021 og 2022
2. 1 mio. kr. ekstra i 2021 og i 2022 til 92-gruppen, et samarbejde mellem 23 danske miljø- og udviklingsorganisationer
3. en reserve på 40 mio. kr. i 2021, der kan dække udgifter for op til 500 kvoteflygtninge med henblik på Danmarks fortsatte deltagelse i FN's kvoteflygtningeprogram

18. DECEMBER

Udviklingspolitisk Råd bremser klimabistand til Uganda

Frygten for, at dansk bistand til landbrugsrådgivning kan blive misbrugt politisk, har fået Udviklingspolitisk Råd til at sige nej til en bevilling på 40 mio. kr. i klimabistand til Uganda, skriver Globalnyt. Rådet vurderer på baggrund af tidligere danske erfaringer, at risikoen for, at midlerne vil blive misbrugt politisk, er for stor. Det hører til sjældenhederne, at rådet bremser en forberedt indstilling.

18. DECEMBER

140 MIO. KR. EKSTRA TIL COVID-VACCINER

Regeringen annoncerer støtte på 140 mio. kr. til at sikre COVID-19vacciner til verdens fattigste. Bidraget ligger ud over den 'corona-milliard', Danmark allerede har bevilget i 2020 og finansieres på finansloven for 2021.

NEDSLAG SIDEN FFL21

KRONOLOGI 2021

12. JANUAR

Forberedelsen af ny udviklingspolitisk strategi sparkes i gang

Udviklingsminister Flemming Møller Mortensen opfordrer civilsamfundet, interesseorganisationer, erhvervslivet og andre interessenter og borgere til at komme med bidrag til den nye strategi, der skal afløse "Verden 2030", og indkalder til offentlig høring.

19. JANUAR

Statsrevisorer kritiserer opgørelse af klimabistand

Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at Udenrigsministeriets og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opgørelser fører til, at omfanget af Danmarks klimabistand overvurderes, og at klimabistanden ikke i tilstrækkelig grad har været målrettet mod at skabe størst mulig effekt.

11. FEBRUAR | EVALUERING

Bestået – men med plads til forbedringer

Dansk bistand til klimatilpasning har gjort en forskel. Men den danske støtte kan gøre en endnu større forskel, hvis den får et klarere strategisk fokus og flere faglige ressourcer til rådighed, konkluderer ny evaluering.

22. FEBRUAR

140 mio. kr. til at mindske migrantstrømme

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriet – ikke Udenrigsministeriet, der udsender en pressemeddelelse om, at regeringen nu udmønter 140 mio. kr. fra udviklingsmidler afsat på finansloven for 2020 målrettet projekter, der understøtter regeringens ambition om et retfærdigt og humant asylsystem. Pengene skal bl.a. gå til styrket grænsekontrol og hjemsendelse på Vestbalkan, til Rwanda, Egypten, Niger og Libyen.

2. MARTS

UDENRIGSMINISTERIET LUKKER SIT GLOBALE MAGASIN

Globalnyt kan fortælle, at Udenrigsministeriet har besluttet helt at lukke Magasinet 360°, der siden 1974 har oplyst om det danske udviklingssamarbejde og udvikling i verdens fattigste lande – ind til 2017 under navnet "Udvikling". Magasinet skal afløses af et selvstændigt, eksternt medie, som ministeriet vil støtte med 2 mio. kr. om året.

6. MARTS

DF vil halvere udviklingsbistanden. NB vil helt afskaffe den

Dansk Folkeparti foreslår at skære dansk udviklingsbistand fra 0,7 pct. til 0,3 pct. af BNI. Det sker i forbindelse med partiets udspil til en nærhedsreform, der skal styrke de danske landdistrikter. Til dét formål vil partiet hente 8 mia. kr. fra dansk udviklingsbistand. Samtidig foreslår Nye Borgerlige helt at afskaffe dansk udviklingsbistand, fordi: "vi ved, at ulandsbistand ikke har nogen langvarig effekt."

18. MARTS

Ny demokratifond rettet mod østlige nabolande

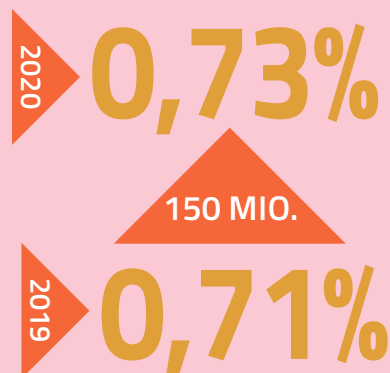
Udenrigsministeriet og fem danske civilsamfundsorganisationer lancerer Den Ny Demokratifond. Med 50 mio. kr. skal fonden bidrage til at styrke den demokratiske udvikling i Hviderusland, Ukraine, Georgien, Moldova, Armenien og Aserbajdsjan.

13. APRIL

OVERRASKENDE STIGNING I DANSK BISTAND I 2020 – BÅDE I TAL OG PROCENTER

Den danske bistand steg i 2020 til 0,73 pct. af BNI fra 0,71 pct. i 2019. Det fremgår af den årlige opgørelse over den globale udviklingsbistand fra OECD's Udviklingskomité, DAC. Stigningen er historisk, for det er første gang siden 2014, at den danske bistandsprocent stiger. Stigningen skyldes delvist, at dansk økonomi i 2020 noterede en sjælden negativ vækst pga. coronapandemien.

Men lidt overraskende steg bistanden også i absolutte tal i 2020, med 150 mio. til 17,10 milliarder kroner. Opgørelsen viser også, at dansk udviklingsbistand til miljø og klima blev næsten tredoblet fra 2019 til 2020. Trods de gode nyheder undlader Udenrigsministeriet for 2. år i træk at udsende en pressemeddelelse om OECD DAC-tallene.

20. APRIL

400 mio. kr. til 4. corona-hjælpepakke

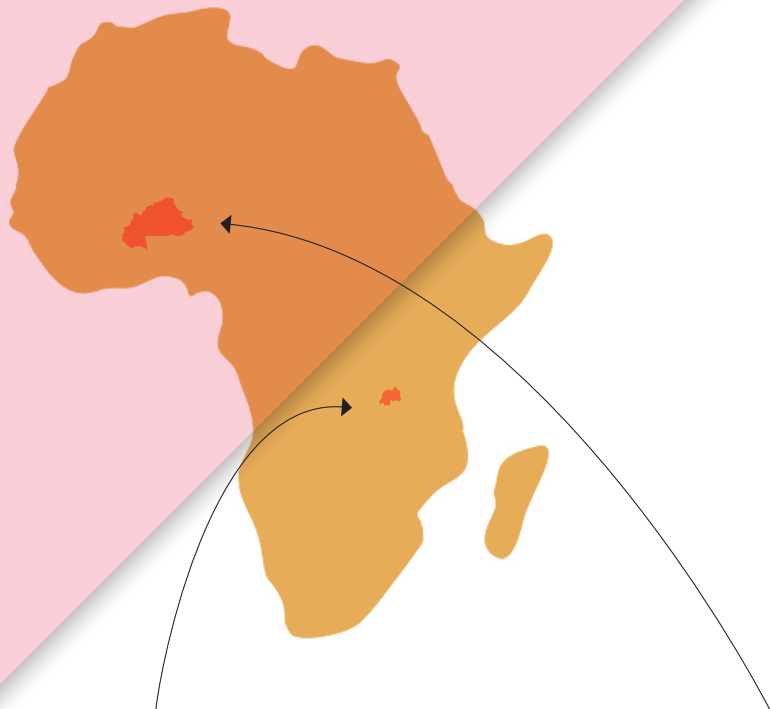
Et bredt flertal i Folketinget står bag hjælpepakke til 400 mio. kr., der skal være med til at sikre COVID-vaccineindkøb og -udrulning, COVID-tests, og -behandling i de fattigste lande samt opbygge modstandskraft til håndtering af fremtidige sundhedskriser.

29. APRIL

26 mio. kr. til at engagere danskerne i udviklingssamarbejdet

Flere danskere skal engageres i verdens bæredygtige udvikling, mener udviklingsministeren og afsætter 26 mio. kr. til at videreføre Engagementspuljen i 2021. Puljen blev oprettet midlertidigt i 2020 som afløser for den gamle Oplysningspulje.

27. APRIL

UDVIKLINGSMINISTEREN DUKKER OP I RWANDA

På Rwandas udenrigsministeriums twitterprofil dukker der pludselig billeder op af udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye og udviklingsminister Flemming Møller Mortensen. I al hemmelighed er de rejst til Rwanda, bl.a. for at underskrive aftaler om tættere asyl- og migrati-onssamarbejde. Det bekræfter regeringen, efter at billederne har vakt opsigt i danske medier. Rejsen er et led i regeringens bestræbelser på at etablere et modtagercenter for asylansøgere i et tredjeland. En uge senere offentliggøres aftalerne, der betegnes som uforpligtende.

1. JUNI

Grøn bistand til Brasilien, Colombia og Pakistan

Et nyt initiativ, Danish Energy Transition Initiative (DETI), lanceres for at tilbyde dansk viden og erfaringer til grøn omstilling. Midlerne hentes i Klimapuljen, der er finansieret af udviklingsbistanden. I første omgang rulles initiativet ud i Brasilien, Colombia og Pakistan.

3. JUNI

Folketinget vedtager lov om asylbehandling i 3.-land

Et stort flertal vedtager lov, der baner vejen for, at Danmark kan oprette modtagecenter for asylansøgere i et 3.-land. Imod stemmer regeringens støttepartier: R, SF og EL, samt Alternativet og Frie Grønne.

11. JUNI

Udviklingsministeren besøger Burkina Faso

Så er Flemming Møller Mortensen igen i Afrika. Denne gang tre dage i Burkina Faso. Som ved rejsen til Rwanda offentliggøres turen først efter ministerens hjemkomst – af sikkerhedsgrunde. "Sahel står midt i en kompleks krise, der ligger på Europas dørtrin. Derfor skal Danmark være til stede. Vi skal være dér, hvor vi kan gøre den største forskel for flest mennesker, hvor det er svært og dér, hvor Danmark har mest på spil," udtaler ministeren.

18. JUNI | EVALUERING

Dansk støtte til grøn omstilling virker

Danmark har masser at byde på i forhold til at hjælpe udviklingslande med at nedbringe udledningen af drivhusgasser, konkluderer en evaluering af den danske klimabistand. Den fastslår også, at massiv hjælp til grøn vækst i udviklingslandene er nødvendig, hvis kampen mod klimaforandringer skal vindes.

24. JUNI

Ny udviklingspolitisk strategi på plads

'Fælles om Verden' er navnet på den nye udviklingspolitiske strategi, som en begejstret udviklingsminister fremlægger sammen med en lige så positiv kreds af ordførere fra den brede kreds af partier bag strategien. Kun Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Nye Borgerlige og Frie Grønne er ikke med. Til manges lettelse er regeringens forkætrede mål om at oprette et modtagecenter for asylansøgere ikke direkte nævnt i den godt 40 sider lange strategi, der heller ikke lægger yderligere pres på modtagerlande for at hjemtage afviste asylansøgere, ligesom den holder en dør på klem for fortsat bistand til de sidste modtagerlande af dansk bistand i Asien: Afghanistan, Bangladesh og Myanmar. Som noget nyt forpligter strategien udviklingsministeren til at komme med en årlig redegørelse om det danske udviklingssamarbejde fulgt op af en debat i Folketinget.

▶▶ DET VIRKER, SOM OM REGERINGEN SØGER AT STYRKE SAMARBEJDET MED DET UDEMOKRATISKE STYRE I RWANDA FOR AT FÅ EN AFTALE OM ET ASYLCENTER I LANDET

TIM WHYTE, GENERALSEKRETÆR I MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE, ALTINGET, 25. JUNI

24. JUNI

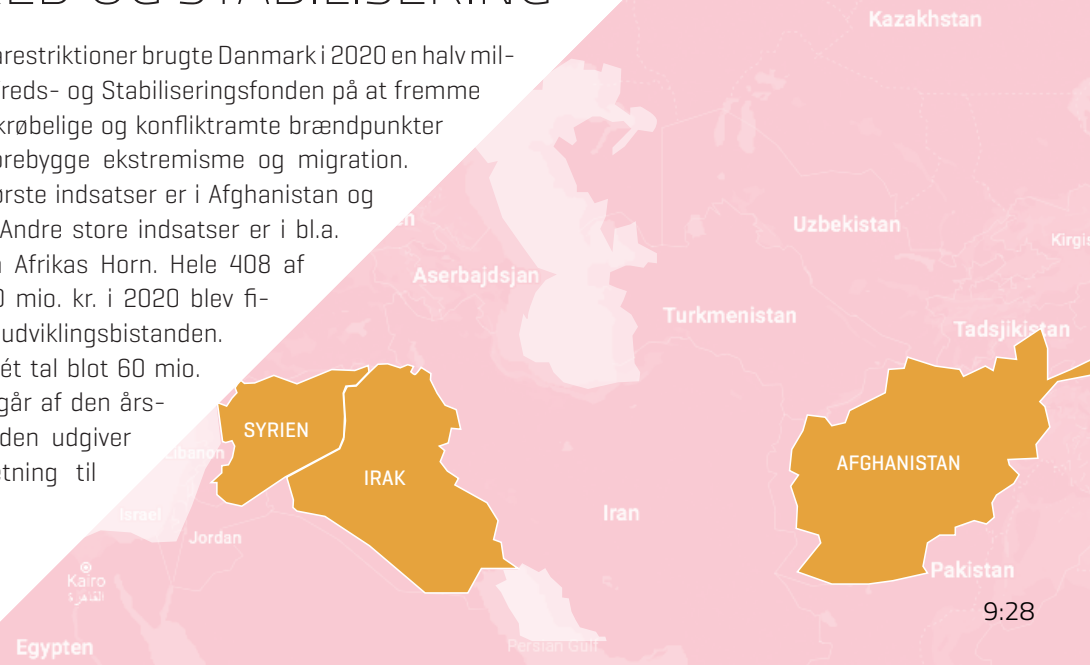
Kvoteflygtninge hentes igen i Rwanda

For andet år i træk tager Danmark imod i alt 200 kvoteflygtninge fra Rwanda, oplyser udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye. Det er alt for få, lyder kritikken. Dels fordi der i finansloven for 2021 er afsat midler til at modtage op til 500 kvoteflygtninge, dels fordi tilstrømningen af asylansøgere til Danmark fortsat er lav: Pr. 23. juni er der i 2021 kun registreret ca. 720 asylansøgere i Danmark.

1. JULI

ENDNU MERE BISTAND TIL FRED OG STABILISERING

Trods coronarestriktioner brugte Danmark i 2020 en halv milliard kr. via Freds- og Stabiliseringsfonden på at fremme stabilitet i skrøbelige og konfliktramte brændpunkter og for at forebygge ekstremisme og migration. Langt de største indsatser er i Afghanistan og Syrien-Irak. Andre store indsatser er i bl.a. Sahel og på Afrikas Horn. Hele 408 af fondens 500 mio. kr. i 2020 blev finansieret af udviklingsbistanden. I 2010 var det tal blot 60 mio. kr. Det fremgår af den årsrapport, fonden udgiver – i modsætning til Danida.

2. AUGUST

Den Afrikanske Union i skarp kritik af Danmark

Den Afrikanske Union (AU), "fordømmer i de skarpest mulige vendinger" den lov, Folketinget vedtog 3. juni, for at bane vejen for at oprette et eksternt modtagecenter til asylansøgere til Danmark. Loven er udtryk for, at Danmark løber fra sine internationale forpligtelser, hedder det bl.a. i udtalelsen, der minder om, at Afrika allerede huser 85 pct. af verdens flygtninge, og som bakkes op af alle unionens lande, herunder Rwanda.

15. AUGUST

Taliban indtager Kabul

Overraskende hurtigt og fredeligt indtager Taliban Afghanistanens hovedstad Kabul og har dermed kontrol over det meste af landet, hvis regering og hær er brudt sammen. Danmark lukker ligesom flere andre lande midlertidigt sin ambassade og evakuerer danske statsborgere og afghanere, der har udført arbejde for de danske styrker eller ambassaden.

27. AUGUST

Regeringen beslutter at lukke den danske ambassade i Tanzania

I en pressemeddelelse under overskriften "Kofod præsenterer ændring af Udenrigsministeriet" udsendt af Udenrigsministeriet en fredag eftermiddag meddeles det langt nede i en bisætning, at den danske ambassade i Tanzania lukkes.

▶▶ DET ER JO IKKE UDVIKLINGSBISTAND – DET ER FLYGTNINGEPOLITIK.

ANNE SOPHIE CALLESEN, RADIKAL UDVIKLINGSORDFØRER, ALTINGET, 1. SEPTEMBER

FINANSLOVSFORSLAG FOR 2022

MERE KLIMA – OG ENDNU MERE MIGRATION

”En reform af udviklingssamarbejdet! 30 % af bistanden skal være grøn i 2023 og flere skal hjælpes i nærområderne.” Sådan lød overskriften, da regeringen præsenterede FFL22 og sine Udviklingspolitiske Prioriteter 2022. Udviklingsminister Flemming Møller Mortensen udtalte, at ”med denne omfattende reform sætter regeringen handling bag den nye udviklingspolitiske strategi.

Et bredt flertal i Folketinget blev før sommerferien enige om, at den danske udviklingsbistand i fremtiden skal fokusere langt mere på klimaindsatser og hjælp til nærområderne og skrøbelige lande. Vi skal turde prioritere for at nå vores fælles mål om at hjælpe flere mennesker bedre.”

Regeringen har da også fået ros for den øgede bistand til klima og miljø og især, at mindst 60 pct. af klimabistanden skal gå til tilpasning. Men herefter er det småt med roserne. Og selv den øgede satsning på klimabistand kritiseres, fordi den tages inden for rammen af den samlede udviklingsbistand, der ikke løftes.

Endnu drøjere hug er der til det øgede fokus på migration, nærområder og skrøbelige stater, der nu gennemsyrrer alle aspekter af det danske udviklingssamarbejde, som tager en dramatisk drejning. Ifølge udviklingsministeren for at udmønte den nye strategi. Derfor er det påfaldende, at mange af dem, der roste strategien, er blandt de skarpeste kritikere af FFL22 og Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter 2022.

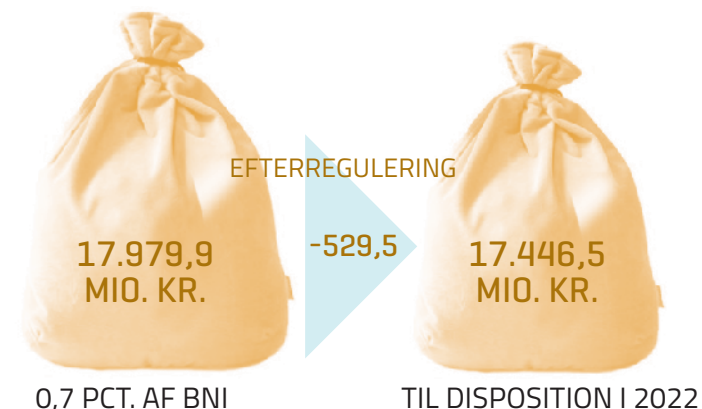
▶▶ VI ER PÅ ET HISTORISK HØJDEPUNKT I FORHOLD TIL, HVOR INDENRIGSPOLITISK UDMØNTNINGEN AF BISTANDSMIDLERNE ER BLEVET.

RASMUS STUHR JAKOBSEN FORMAND FOR GLOBALT FOKUS, ALTINGET, 8. SEPTEMBER

Dansk bistand på 0,68 pct. af BNI i 2022

De godt 17,4 milliarder kr., regeringen budgetterer med at bruge på udviklingsbistanden i 2022, svarer kun til ca. 0,68 pct. af Danmarks forventede BNI i 2022. Hvis Danmark skulle nå de mindst 0,7 pct. af BNI i 2022, skulle udviklingsbistanden have været næsten 530 mio. kr. højere. Årsagen er den såkaldte reguleringsmekanisme, der blev indført i 2017, især for at håndtere store og pludselige udsving i udgifterne til at modtage flygtninge, men også uventede ændringer i BNI og andet.

Sidste år betød efterreguleringen for 2019, at udviklingsbistanden i 2021 blev tilført 380 mio. kr. ekstra. Men i år er situationen den modsatte. I 2020 oplevede Danmark pga. corona lavere vækst end forventet. Dét alene betød, at udviklingsbistanden i 2020 skal nedjusteres med lidt over 200 mio. kr. for at ramme 0,7 pct. af BNI. Hertil kommer, at EU – også pga. COVID-19-pandemien – fremrykkede bevillinger fra 2021 til 2020, hvoraf Danmarks andel var ca. 320 mio. kr. Udenrigsministeriet garanterer dog, at Danmark også i 2022 vil leve op til FN-målet om at yde mindst 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand, fordi der i 2020 og tidligere er indgået tilsagn for mere end 0,7 pct. af BNI til flerårige programmer til udbetaling i 2022.

HÅRD KRITIK FRA OECD DAC

Blot to dage efter regeringens finanslovsudspil landede en ny evaluering af den danske udviklingsbistand fra OECD's udviklingskomite (DAC), og selv om der som sædvanligt var mange roser til Danmark i den gennemgang, DAC gennemfører hvert 5. år, så var der også usædvanligt hårde ord. Forarbejdet til evalueringen var lavet længe inden finanslovsforslaget. Derfor var det opsigtsvækkende, at kritikken navnlig gik på tendenser, der forstærkes i finanslovsforslaget.

Danmarks internationale ry på spil: Det gode, internationale renommé, Danmark har opbygget gennem årtier i kraft af sin udviklingsbistand, risikerer at blive sat over styr pga. den flygtninge- og asylpolitik, Danmark har ført de seneste år, lyder advarslen. Evalueringen nævner specifikt det såkaldte paradigmeskifte, hvor fokus i dansk udlændingepolitik er gået fra integration af flygtninge til midlertidige ophold. Den nævner også den nuværende regerings ambition om at flytte asylbehandlingen ud af Danmark og oprette modtagecentre uden

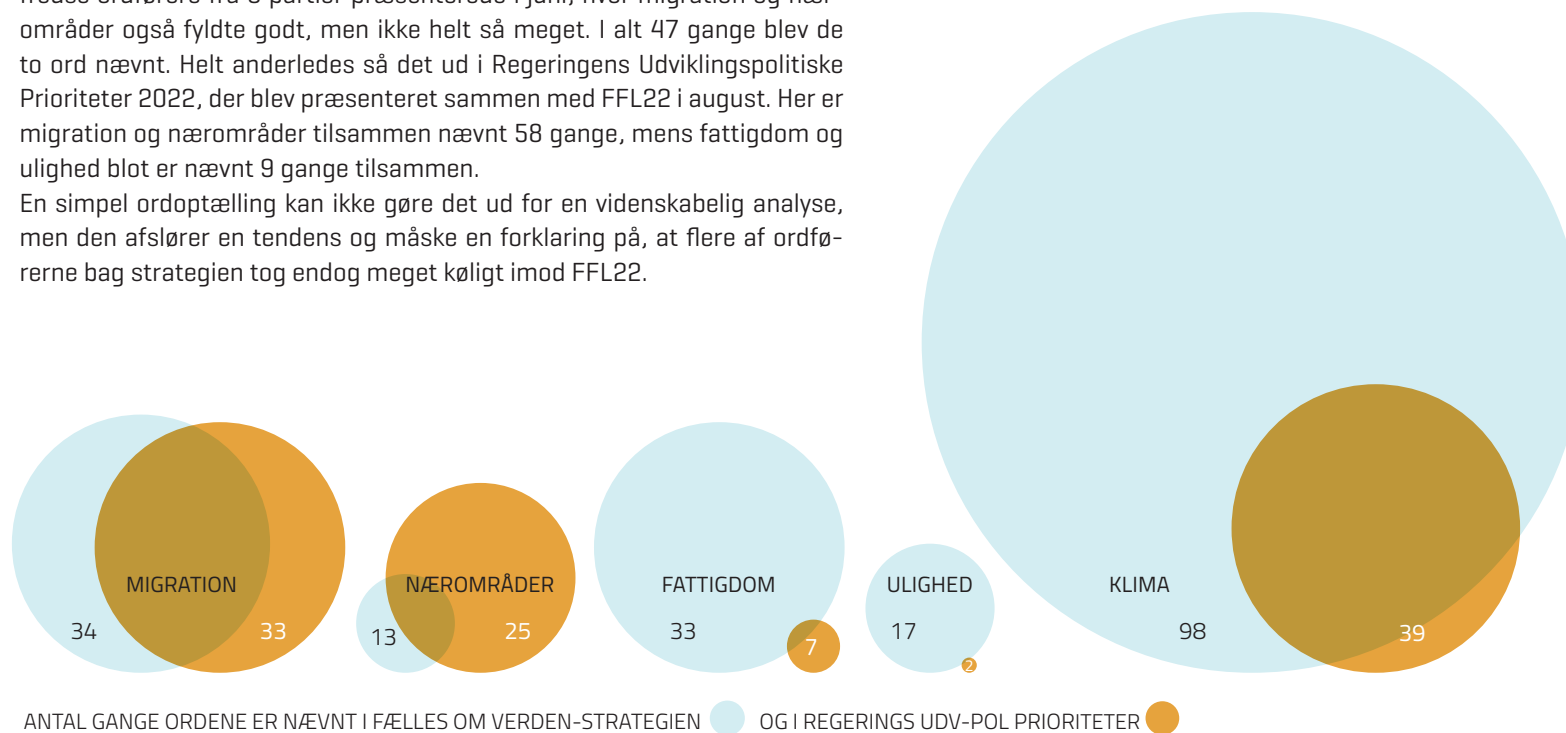
for Europas grænser. Den ambition er kendt og beskrevet internationalt i adskillige artikler, der har stillet Danmark i et dårligt lys, hedder det i evalueringen. Den advarer også imod Danmarks planer om at gøre bistand betinget af, at lande vil hjemtage afviste asylansøgere. Under dét pres "er det vigtigt, at Udenrigsministeriet fortsætter med aktivt at sikre, at udviklingshensyn er afgørende i udviklings samarbejdet."

Evalueringen advarer overordnet om, at dét fokus på at bekæmpe fattigdom og ulighed, som Danmark har været kendt for, risikerer at træde i baggrunden pga. det øgede fokus på migration. Og den noterer, at Danmarks voldsomme satsning på Sahel og Afrikas Horn går ud over det traditionelle stærke, langsigtede engagement i de mange mindst-udviklede lande i Det Sydlige Afrika.

Svært at genkende strategien i FFL22

Ordene fattigdom og ulighed er nævnt i alt 50 gange i "Fælles om Verden", den nye udviklingspolitiske strategi, som en glad udviklingsminister og tilfredse ordførere fra 8 partier præsenterede i juni, hvor migration og nær-områder også fyldte godt, men ikke helt så meget. I alt 47 gange blev de to ord nævnt. Helt anderledes så det ud i Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter 2022, der blev præsenteret sammen med FFL22 i august. Her er migration og nær-områder tilsammen nævnt 58 gange, mens fattigdom og ulighed blot er nævnt 9 gange tilsammen.

En simpel ordoptælling kan ikke gøre det ud for en videnskabelig analyse, men den afslører en tendens og måske en forklaring på, at flere af ordførerne bag strategien tog endog meget køligt imod FFL22.

▶▶ DANSK UDVIKLINGSSAMARBEJDE HANDLER – STRATEGIER TIL TRODS – IKKE LÆNGERE OM UDVIKLING. VI AFSÆTTER 0,7 PROCENT AF BRUTTONATIONALINDKOMSTEN TIL UDVIKLINGSBISTAND, MEN DE BRUGES PÅ ALT ANDET END UDVIKLING.

LARS ENGBERG-PEDERSEN, DIIS, GLOBALNYT 27. AUGUST

KLIMA OG MILJØ

30 pct. af bistanden skal være grøn

Regeringen fortsætter den 'grønning' af den danske udviklingsbistand, som den indledte i 2019. Målet er nu, at 30 pct. af bistanden skal være grøn. Heraf skal de 25 pct. gå til klima – altså en fjerdedel af den samlede danske udviklingsbistand, mens de 5 pct. skal gå til miljø. Målet skal ganske vist først nås i 2023, men et solidt skridt på vejen tages i 2022, hvor der er 400 flere grønne millioner på finansloven end i 2021.

Og ikke nok med det: Som noget nyt sættes der et konkret mål for den del af klimabistanden, der skal have fokus på klimatilpasning. Den skal udgøre mindst 60 pct. Dermed sættes der loft over, hvor stor en del af klimabistanden, der kan gå til reduktioner af udledninger af drivhusgasser, som typisk efterspørges af de bedrestillede udviklingslande.

Det nye mål har da også vakt opsigt, både i Danmark og internationalt, hvor det fik ros fra FN's generalsekretær, António Guterres.

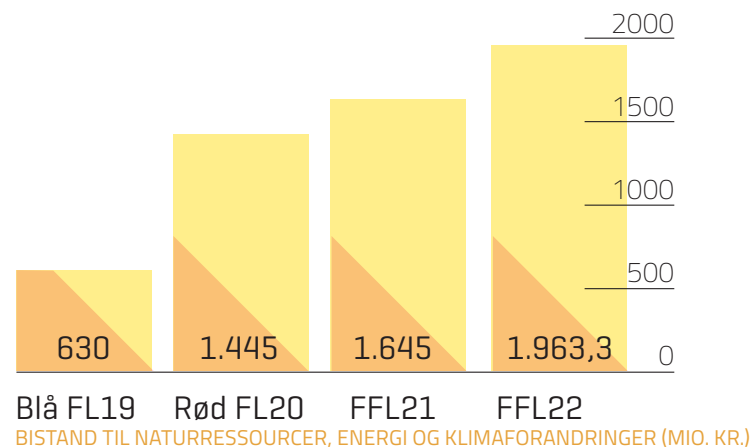
▶▶ JEG GLÆDER MIG OVER DANMARKS UDMELDING OM, AT DET VIL AFSÆTTE 60 PROCENT AF KLIMASTØTTEN TIL KLIMATILPASNING. DET ER ET STÆRKT EKSEMPEL PÅ KLIMALEDERSKAB, SOM ANDRE DONORLANDE OG MULTILATERALE UDVIKLINGSBANKER BØR FØLGE.

ANTÓNIO GUTERRES, FN'S GENERALSEKRETÆR,
PÅ TWITTER 30. AUGUST

Mere end en 3-dobling under S

Ifølge regeringens egen opgørelse vil 3.434 mio. kr. i 2022 gå til ”grøn bistand”. Det er noget mere end de 1.963,3 mio. kr., der står på den særlige finanslovspost, ”naturressourcer, energi og klimaforandringer”. Det skyldes, at regeringen medregner en lang række andre poster på finansloven i den grønne bistand, bl.a. dele af den øvrige bilaterale og multilaterale bistand til f.eks. vand og energi. Overordnet har regeringen da også et mål om ”en bredere integreret grøn indsats i udviklingssamarbejdet generelt.”

Et kig på finanslovsposten, ”naturressourcer, energi og klimaforandringer”, illustrerer, at der er sket en grøn opprioritering. På VLAK-regeringens seneste finanslov – for 2019 – var der afsat 630 mio. kr. på denne post, som med 1.963,3 mio. kr. i 2022 står til mere end en tredobling på 3 år.

Ekstra penge må støttepartierne finde

Selv om regeringen har høstet bred anerkendelse for at gøre udviklingsbistanden grønnere, er der også heftig kritik, både i Danmark og internationalt. De ekstra grønne millioner tages nemlig af den eksisterende udviklingsbistand, altså inden for de 0,7 pct. af BNI, som Danmark har forpligtet sig til at yde i udviklingsbistand. Dermed er der ikke tale om additionelle midler til klimatilpasning, som Danmark sammen med verdens øvrige rige lande lovede ved klimatopmødet i København i 2009. Derfor bliver det de fattige – ikke danskerne, der kommer til at finansiere den ekstra grønne bistand, lyder kritikken.

Den afvises ikke uventet af regeringen: Ekstra midler til klima i forhold til tidligere er ekstra midler, uanset om de tages inden for 0,7 pct.-rammen eller ej, lyder det fra regeringen, der henviser til, at de partier, der kritiserer udspillet, jo kan foreslå at bruge nogle af de 1,2 milliarder kr., der er afsat som råderum i forhandlingerne om den samlede finanslov. Sidste år var råderummet på 1,5 milliarder kr., hvoraf støttepartierne fik øremærket 100 mio. kr. til ekstra klimabistand.

Regeringen henviser også til, at der gennem bidrag til Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) og udviklingsbankerne mobiliseres yderligere 3-4 mia. kr. årligt til klima: ”Samlet set betyder det et dansk bidrag til den internationale klimafinansiering på ca. 7-8 mia. kr. fra 2023.”

▶▶ DET ER SKAMLØST, AT REGERINGEN FORTSAT IKKE VIL AFSÆTTE NYE MIDLER TIL AT HJÆLPE UDVIKLINGSLANDENE MED TILPASNING OG OMSTILLING TIL KLIMAKRISEN.

LARS KOCH, POLITISK CHEF I MS, INFORMATION 2. SEPTEMBER

Nyt fokus på biodiversitet og økosystemer

Det er nyt – men helt i den globale tidsånd – at regeringen sætter fokus på beskyttelse af natur, økosystemer og biodiversitet. Vi skal, hedder det: ”fremme naturbaserede løsninger som f.eks. genopretning af mangroveskov.” Den ”binder store mængder CO₂, udgør vigtige levesteder for dyr og beskytter kystområder mod oversvømmelser.” Det sker konkret bl.a. ved:

- ▶ FN’s årti for økosystemer får 70 mio. kr. i dansk støtte
- ▶ Støtten til FN’s Miljøprogram [UNEP] hæves til 50 mio. kr.
- ▶ 150 mio. kr. går til Den Globale Miljøfacilitet [GEF]

Øget fokus på klimatilpasning

Danmark er tidligere blevet kritiseret for at bruge for meget af klimabistanden på at støtte reduktioner af udledningen af drivhusgasser på bekostning af støtten til klimatilpasning, som især klodens fattigste, der er mest sårbare overfor klimaforandringerne, efterspørger. Det reagerer regeringen nu på med målet om, at 60 pct., af klimabistanden allerede i 2022 skal gå til klimatilpasning. Det sker bl.a. med et bidrag på 150 mio. kr. til Fonden for de mindst udviklede lande [LCDF]. Et helt nyt initiativ er 50 mio. kr. til Civilsamfund i Udvikling [CISU] til at styrke lokale civilsamfundsorganisationer med klimatilpasningsindsatser til gavn for de mest sårbare befolkningsgrupper. Nye er også 35 mio. kr. til klimatilpasning i Afrika med fokus på byer.

Viften af klimaindsatser i øvrigt er bred. Blandt dem er:

- ▶ Klimapuljen løftes yderligere til 750 mio. kr. i 2022
- ▶ En særlig konto, ”Klima, konflikt fordrivelse og irregulær migration i Afrika”, der kom i 2020, fastholdes på 200 mio. kr. i 2022 og er blevet til et flerårigt, regionalt program med fokus på Sahel
- ▶ Under en anden særlig konto, der kom til fra 2020, ”Energi- og vandressourcer i Afrika”, budgetteres med tilsagn i 2022 på 520,3 mio. kr., der bl.a. skal gå til klimasikret, rent drikkevand i Mali og vand og sanitet i Etiopien
- ▶ Den Grønne Klimafond [GCF], der er verdens største klimafond, står til 335 mio. kr.
- ▶ Udfasning af kul: 100 mio. kr. fra Klimapuljen øremærkes den globale kuludfasning og en socialt retfærdig omstilling til grøn energi i udviklingslande
- ▶ Mindst 80 pct. af midlerne til de såkaldte erhvervsinstrumenter skal være grønne – f.eks. skal det grønne myndighedssamarbejde løftes med 25 mio. kr. årligt, ligesom IFU får tilført 100 mio. kr. ekstra til at fremme den grønne og bæredygtige dagsorden med større fokus på de fattigste og skrøbeligste lande og regioner

Styrket klimadiplomati

Blandt de mange grønne tiltag er også, at regeringen – som et led i sin omlægning af udenrigstjenesten – vil styrke bemandingen på tre danske ambassader i Afrika med et årsværk, der skal arbejde med klima og grøn omstilling. De skal til henholdsvis Kenya, Etiopien og Burkina Faso.

MIGRATION, NÆROMRÅDER OG HUMANITÆR BISTAND

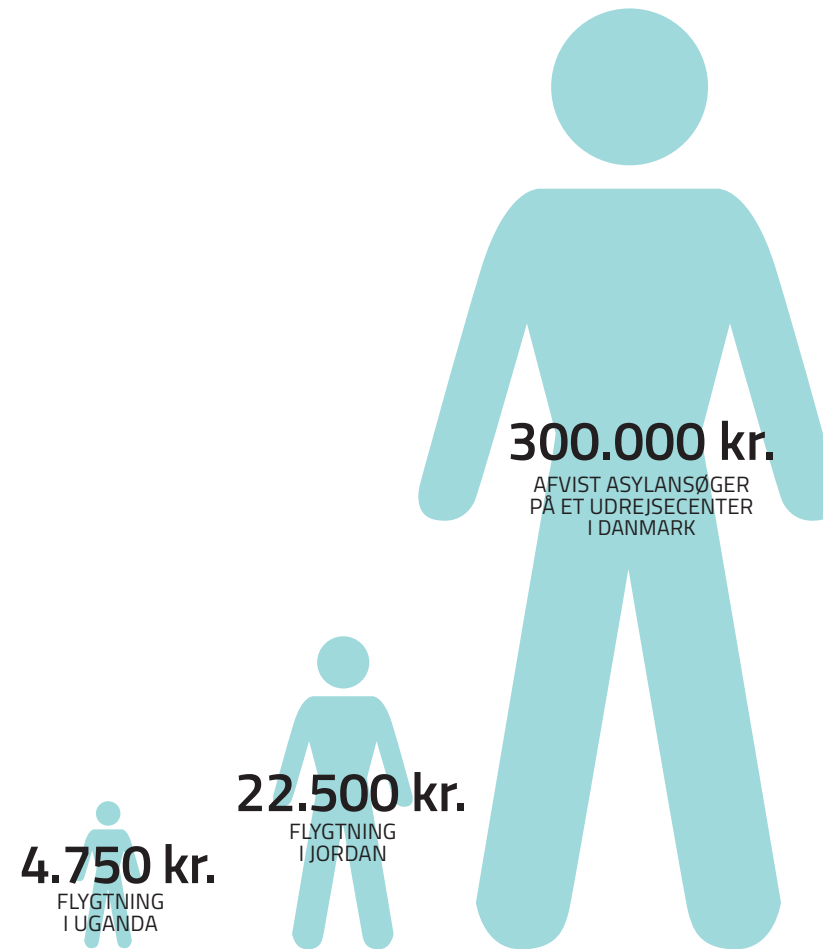
Kamp mod migration det ny hovedmål

Kampen mod irregulær migration er i løbet af ganske få år blevet et af de allervigtigste mål for det danske udviklingssamarbejde. Det slås yderligere fast med finanslovsforslaget for 2022, hvor regeringen melder klart ud om målet med den reform, den har taget fat på af udviklingsbistanden: Reformen skal frem mod 2025 øge udviklingsbistanden til migration, nærområder og skrøbelige stater med 3,5 mia. kr. til i alt 7,5 mia. kr.

I Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter hedder det direkte, at "med stigningen planlægger regeringen at indfri målsætningen fra helhedsplanen Retfærdig og realistisk." "Retfærdig og Realistisk" er titlen på Socialdemokratiets udspil fra 2018 til en ny asyl- og udlændingereform. Næsten halvdelen af Danmarks udviklingsbistand skal med andre ord gå til at realisere regeringens asyl- og udlændingepolitik.

Men, understreger regeringen, det handler også om at hjælpe de mennesker på kloden, der har allermost brug for hjælp. For fattigdom koncentrerer ifølge regeringen i stigende grad "i mange af verdens fattigste og mest skrøbelige lande. COVID-19, klimaforandringer og konflikter forstærker kriserne og er medvirkende årsager til, at flere mennesker end nogensinde før tvinges fra deres hjem."

Det er også baggrunden for, at den danske udviklingsbistand i disse år ændrer geografisk fokus: "Ekstrem fattigdom koncentrerer i stigende grad i skrøbelige stater, særligt i Afrika og specielt i Sahel-regionen og på Afrikas Horn," fastslår Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter 2022.

PRIS PR. ÅR FOR ÉN FLYGTNING

Godt købmandskab

Danmark kan hjælpe langt flere flygtninge og fordrevne, hvis de bliver hjemme eller i nærområderne, så vi kan hjælpe dem dér, argumenterer regeringen og fortæller, at omkring hver anden asylansøger, som når til Danmark, ikke har krav på beskyttelse.

Og at det koster ca. 300.000 kr. om året at have én afvist asylansøger indkvarteret på et udrejsecenter i Danmark, mens de samlede udgifter pr. flygtning om året anslås til ca. 22.500 kr. i Jordan og ca. 4.750 kr. i Uganda.

▶▶ HVIS VI KUN FOKUSERER PÅ DEM, DER ER FLYGTNINGE I DAG, SÅ FORHINDRER VI IKKE NYE FLYGTNINGESTRØMME OG MIGRATION.

BIRGITTE QVIST-SØRENSEN, GENERALSEKRETÆR I FOLKEKIRKENS NØDHJÆLP, INFORMATION, 2. SEPTEMBER

ROHA og Rwanda spørger

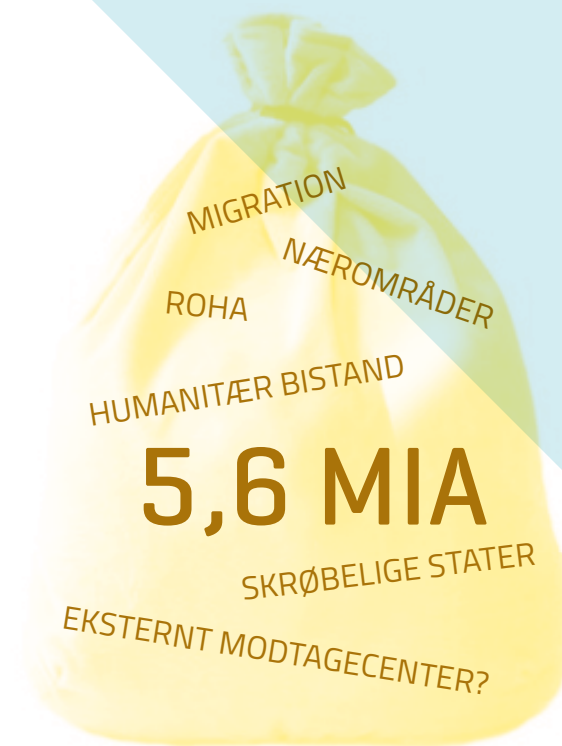
I alt 400 mio. kr. ekstra vil regeringen bruge i 2022 i forhold til 2021 på migration, nærområder og skrøbelige stater. Dermed når det samlede beløb næste år op på næsten 5,6 mia. kr. Med i dét beløb er også den humanitære bistand, som fastholdes på 2,7 mia. kr.

Mere kontroversielt er det, at regeringen vil oprette en helt ny "nærområde- og migrationsfond", der i 2022 kan disponere over 640 mio. kr. Fonden skal samle "de danske indsatser med særligt fokus på at understøtte et retfærdigt og humanitært asylsystem," – også kendt som ROHA. Under fonden afsættes 200 mio. kr. til at "etablere en pilotmodel for fremtidens flygtningerepons i nærområderne."

Om der under de formuleringer gemmer sig planer om at realisere regeringens ønske om at etablere et eksternt modtagecenter for asylansøgere til Danmark, er uvist. Et sådant modtagecenter omtales ikke direkte. Og der er heller ikke i hverken finanslovsforslaget eller omlægningen af udenrigstjenesten indikationer af, at Danmark vil åbne en ambassade, en repræsentation og eller et bistandsprogram i Rwanda.

Migration styrer landevalget

Regeringen melder klart ud, at det forstærkede fokus på kampen imod migration gør, at det geografiske fokus for dansk bistand ændres radikalt. Landevalget bærer generelt tydeligt præg af, at langt størstedelen af dansk bistand til Afrika nu primært skal gå til de skrøbelige lande med store migrationsudfordringer i Sahel og på Afrikas Horn, mens fokus i Mellemøsten og Asien er på transitruter for irregulær migration, det vil særligt sige Syrien og Afghanistan og deres naboer.

Styrket migrationsdiplomati

Blandt de mange migrationstiltag er også, at regeringen – som et led i sin omlægning af udenrigstjenesten – vil styrke sit 'migrationsdiplomati': Der udnævnes en rejsende ambassadør til Somalia med base i Kenya, og der udsendes syv årsværk til danske repræsentationer for at støtte migrationsindsatsen, heraf de fire i Afrika: Marokko, Mali, Etiopien og Burkina Faso.

FLYGTNINGE

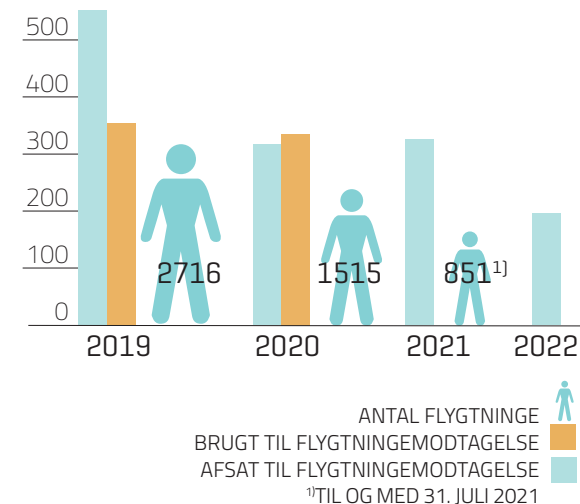
Spillet om kvoteflygtninge gentager sig

Som det har været tilfældet de seneste to år, nævner S-regeringen slet ikke kvoteflygtninge i sit finanslovsforslag. For 3. år i træk er der lagt op til, at det er støttepartierne, der må sikre penge til, at Danmark også i år kan modtage kvoteflygtninge og dermed bakke op om FN's kvoteflygtningeprogram. På finansloven for 2021 blev der afsat en reserve på 40 mio. kr., der skulle gøre det muligt at optage 500 kvoteflygtninge. Det er dog hidtil kun blevet til 200 i 2021, ligesom i 2020 fra Rwanda.

Færre flygtninge – færre penge

Blot 197 mio. kr. er der afsat af udviklingsbistanden til at modtage flygtninge i Danmark i 2022. Det er det laveste beløb i adskillige år og en brøkdel af rekordåret 2016, hvor der blev afsat næsten 4,5 milliarder kr. på finansloven til formålet (men dog 'kun' brugt 2,22 milliarder kr.).

Baggrunden er naturligvis, at antallet af asylmodtagere er raslet ned de seneste år og landede på 1.515 i hele 2020. Frem til og med juli i år var der registreret 851 asylansøgere, men det er ikke sikkert, at det lave niveau fortsætter året ud efter sammenbruddet i Afghanistan i august.

AFRIKA

Øget fokus på Afrika – men hvor bliver pengene af?

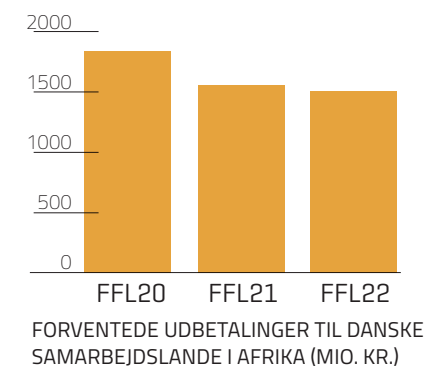
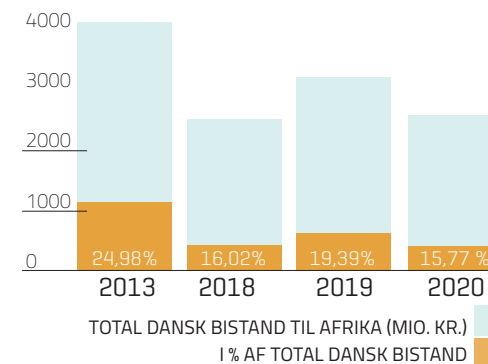
”Udviklingsbistanden til Afrika planlægges øget med mindst 900 mio. kr. i 2025 til i alt ca. 8 mia. kr.” Sådan står der i Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter, der dog ikke redegør for, hvordan den er nået frem til så stor en samlet bistand til Afrika. Regeringen har siden sin tiltrædelse – akkurat som tidligere regeringer – haft et mål om at øge Afrikas andel af den samlede danske udviklingsbistand.

I det lys er det påfaldende, at det øgede fokus på Afrika ikke synes at være slået igennem på de faktiske udbetalinger det seneste tiår. Det viser sig nemlig, at bistanden til Afrika er faldet – både i kroner og regnet som Afrikas andel af total dansk bistand. I 2013 gik hver fjerde danske bistandskrone til Afrika. I 2020 var det mindre end hver sjette.

Ikke udsigt til ændringer

Umiddelbart er der ikke meget, der tyder på, at det vil ændre sig meget i fremtiden. Et kig på de forventede, samlede udbetalinger i det kommende år til de danske samarbejdslande i Afrika i de seneste tre finanslovsforslag viser nemlig også en faldende tendens, der fortsætter i finanslovsforslaget for 2022.

Tallene viser, at de lovede ekstra midler til Afrika – i dét omfang de kommer – ikke kanaliseres gennem de traditionelle, langsigtede, bilaterale lande-programmer, men via en række andre indsatser og initiativer – ofte lagt i hænderne på multilaterale aktører eller styret centralt fra Asiatisk Plads, som det f.eks. er tilfældet med Freds- og Stabiliseringsfonden og den helt nye Nærområde- og Migrationsfond.

▶▶ UDENRIGSMINISTERIET STYRKER SIN
REPRÆSENTATION I ET BÆLTE PÅ TVÆRS AF
AFRIKA, NÅR MAN NU IKKE KAN BYGGE EN MUR.
LARS ENGBERG-PEDERSEN, DIIS, GLOBALNYT, 2. SEPTEMBER 2021

Tilfældet Tanzania

Tanzania er det klareste eksempel på det dramatiske skift i dansk udviklingsbistand lige nu. Tanzania var et af de første udviklingslande, Danmark indledte et tæt samarbejde med helt tilbage i 1962. Landet er den suverænt største modtager af dansk bistand med ca. 14,5 milliarder kr. over årene. Nu er det slut, har regeringen proklameret uden forudgående debat. Den danske ambassade i landet lukker i 2024, hvor bistandssamarbejdet også udfases.

Regeringen melder klart ud, at udfasningen skal bidrage til at finansiere "de geografiske og tematiske prioriteter i regeringens omlægning af det danske udviklingssamarbejde." Altså det øgede fokus på migration og klima – selv om Tanzania i årevis har huset hundredtusinder af flygtninge fra bl.a. Burundi (men et stykke vej fra migrationsruterne til Europa) og også er hårdt ramt af klimaforandringerne.

Farvel til det sydlige og centrale Afrika

Det danske udviklingssamarbejde har historisk været forankret i det sydlige og centrale Afrika, hvor Tanzania nu føjes til den lange liste over tidligere danske prioritetslande: Sydafrika, Zimbabwe, Zambia, Malawi, Mozambique, Botswana, Ghana, Sydsudan og Benin.

Fremover bliver Kenya, Uganda og Somalia de sydligste lande i Afrika med et udvidet landepartnerskab. De øvrige fire i et bælte tværs over Afrika er: Burkina Faso, Etiopien, Mali og Niger.

SLUT MED
PRIORITETS-
LANDE
= ØGET
UKLARHED

Det danske udviklingssamarbejde har siden 1960'erne været bygget op om såkaldte prioritetslande, som Danmark havde et mangeårigt bilateralt samarbejde med (i perioder også kendt som hoved- eller programsamarbejdslande). En stor del af debatten om udviklingssamarbejdet har gennem årene handlet om hvilke lande, der skulle være danske prioritetslande, og i hver eneste finanslov til og med den for 2021 er listen af prioritetslande fremgået af et særligt skema.

Det er slut, for i strategien "Fælles om Verden", der blev vedtaget i juni 2021 gled begrebet prioritetslande ud på et ønske fra regeringen, der i stedet foretrak at bruge det mundrette begreb "udvidede landepartnerskaber". Finanslovsforslaget for 2022 har imidlertid ikke et skema over de lande, der er omfattet af de udvidede landepartnerskaber, så nu må der en nærlæsning af forslaget til for at se, at regeringen vil degradere tre hidtidige prioritetslande til det, der nu kaldes "målrettede partnerskaber". Det rammer Tanzania, Bangladesh og Myanmar. Samtidig er Danmarks fremtid i Afghanistan usikker. Tilbage bliver udvidede landepartnerskaber med syv lande i Afrika: Burkina Faso, Etiopien, Kenya, Mali, Niger, Somalia og Uganda. Og ét land i Mellemøsten: Palæstina. I alt otte. Til sammenligning optrådte 12 lande i Finansloven for 2021 som prioritetslande.

ASIEN OG MELLEMOESTEN

Dansk Asien-exit rykker nærmere

Allerede i finanslovsforslaget for 2021 lagde S-regeringen op til at udfase bistanden til de tre tilbageværende danske prioritetslande i Asien: Afghanistan, Bangladesh og Myanmar. Og i både Afghanistan og Myanmar har dramatiske lokale forhold fået den beslutning til at rykke nærmere.

Afghanistan

Det endelige sammenbrud i Afghanistan og Talibans magtovertagelse i Kabul den 15. august betød, at den danske ambassade blev rømmet, og det statslige bistandsprogram indstillet. Kun dansk bistand gennem humanitære og multilaterale organisationer opretholdes i det omfang, det er muligt.

Afghanistan har i perioden 2005-20 modtaget omkring 6,5 milliarder kr. i dansk bistand, og regeringen har på sit finanslovsforslag afsat 300 mio. kr. årligt til landet i 2022 og to år frem. Men om det kan nås, og om ambassaden kan genåbne, er uvist.

Myanmar

Militærkuppet i Myanmar i februar 2021 har fået regeringen til at sætte fart på udfasningen af bistanden. Den danske ambassadørpost er nedgraderet til chargé d'affaires, ambassaden reduceres med 6 årsværk, og al udviklingsbistand, der før gik gennem offentlige partnere, er blevet omlagt til støtte for civilsamfundsaktører. Der er ikke afsat yderligere midler til Myanmar.

Bangladesh

Har været et dansk prioritetsland, siden det blev selvstændigt i 1972. Her har der – modsat i Myanmar og Afghanistan – hverken været kup eller borgerkrig. Og selv om landet er hårdt ramt af klimaforandringer og huser hundredtusinder af flygtninge fra Myanmar og derfor scorer højt på regeringens fokusområder, så reduceres landepartnerskabet med Bangladesh fra udvidet til målrettet, og den danske ambassade reduceres med fire årsværk.

FORTSAT DANSK BISTAND TIL MELLEMOESTEN

Palæstina

Palæstina, defineret som Gaza og Vestbredden, herunder Jerusalem – har haft status som eneste prioritets'land' i Mellemøsten. Her lægges der ikke op til ændringer. Det udvidede landesamarbejde fortsætter med et landeprogram for 2021-25 på 450 millioner kr.

Syrien og nabolande

Syrien har aldrig haft status som prioritetsland, men har været omfattet af et "regionalt fokus på områder med skrøbelighed". Det fokus fortsætter og styrkes: Det samlede, danske bistandsengagement i og omkring Syrien forventes i 2022 at beløbe sig til mindst 700 millioner kr.

OPLYSNING

På nyt spor efter katastrofeår

4,7 mio. kr. Så historisk lavt var det beløb, der i 2020 blev brugt af udviklingsbistanden på egentlig oplysningsvirksomhed. Der var ellers budgetteret med et forbrug på 28 mio. kr. på kontoen, men så kom den globale corona-pandemi med endeløse restriktioner, der satte en næsten fuldstændig stopper for al rejseaktivitet.

Den pause benyttede Udenrigsministeriet til – internt – at gentænke sin støtte til oplysning. Den oplysningspulje, der er næsten lige så gammel som Danida, blev sløjft uden varsel, oplysningsudvalget nedlagt, og samme vej røg også Udenrigsministeriets Magasinet 360°, der udkom første gang i 1974 under navnet Udvikling. Oplysningspuljen blev i overgangsperioden 2020-21 erstattet af Engagementspuljen, men nu er Udenrigsministeriet ved at være klar med et bud på, hvordan oplysningsmidlerne fremover skal bruges.

25 mio. kr. til ny pulje

De to tidligere puljer smelter sammen i en ny Oplysnings- og Engagementspulje, der får 20 mio. kr. til uddeling. Forvaltningen af puljen er sendt i udbud, og den nye forvalter kan bruge 1,5 mio. kr. på administration, mens de resterende 3,5 mio. kr. skal bruges til at styrke faglige netværk mm.

Yderligere 8 mio. kr. øremærkes andre engagements- og oplysningsaktiviteter, mens der afsættes 5 mio. kr. til "Kommunikationsplatforme for Verdensmål", bl.a. Verdens Bedste Nyheder. Endelig afsættes et historisk lavt beløb – 2 mio. kr. – til Udenrigsministeriets egen løbende kommunikation om udviklingssamarbejde.

Ikke yderligere penge til oplysning

40 mio. kr. er der afsat til oplysningsvirksomhed i 2022. Det er et pænt stykke under de 64,5 mio. kr., der var afsat i 2021. Det var ekstraordinært højt, fordi der i 2021 blev afgivet et par flerårige tilsagn.

Genbrug til Syd bliver til GLOBUS

Fra 2023 løftes bevillingen til oplysning med yderligere 18,8 mio. kr. Det sker, når den 40 år gamle Genbrug til Syd-ordning afløses af en helt ny pulje: GLOBUS – Genbrug til Syd og Uddannelsesudveksling. De 8,8 mio. kr. kommer fra Genbrug til Syd, der tidligere blev finansieret over støtten til civilsamfund. Oven i kommer 10 nye mio. kr., der skal gå til at engagere danskere under uddannelse i verdensmål og udvikling. Også den pulje skal forvaltes eksternt.

DEN MULTILATERALE BISTAND

Nu også med fokus på migration

Den danske multilaterale bistand gennem FN-systemet stiger næste år til næsten 2. milliarder kr. – et løft på 195 mio. kr. i forhold til 2021. Dermed er Danmark tilbage på niveauet fra 2019. Men det mest iøjnefaldende er, at regeringen lægger op til også at bruge Danmarks multilaterale bistand til at sætte mere fokus på migration. Et par eksempler:

- ▶ **FN's Udviklingsprogram (UNDP):** Danmarks bidrag stiger med 23 mio. kr. til 350 mio. kr. i 2022 og årene frem. Men kernebidraget reduceres med 12 mio. kr. til 150 mio. i 2022. Derimod øges det øremærkede bidrag til migrationsindsatser med 35 mio. til 185 mio. kr. i 2022.
- ▶ **FN's Børnefond (UNICEF):** Her øremærkes 10 mio. kr. til UNICEF's Innovationsfond til at udvikle innovative indsatser i skrøbelige situationer. Det samlede danske bidrag til UNICEF i 2022 bliver på 150 mio. kr. – en stigning fra 125 mio. i 2021. 40 mio. kr. er kernebidrag.
- ▶ **Uddannelse:** Danmarks multilaterale bidrag til uddannelse stiger næste år til 325 mio. kr. 250 mio. kr. går til Global Partnership for Education (GPE), og regeringen varsler, at en del af støtten omlægges til nærområder og skrøbelige stater. Education Cannot Wait (ECW) blev etableret i 2016 med det særlige formål at sikre adgang til uddannelse i skrøbelige og konfliktramte lande – helt i tråd med regeringens ønske. Så her kommer et nyt bidrag på 75 mio. kr. oven i Danmarks 4-årige tilsagn på 250 mio. kr. i perioden 2019-22.
- ▶ **Verdensbankgruppen:** Her går den danske støtte – på 681 mio. kr. i 2022 – især til Den Internationale Udviklings sammenslutning (IDA), hvor Danmark arbejder for en markant styrkelse af indsatsen for klimavenlig vækst og et øget engagement i skrøbelige og konfliktpåvirkede lande.

BESKEDENT COVID-19 AFTRYK PÅ FFL22

”Udviklingslandenes adgang til vacciner er afgørende for, at vi globalt kommer igennem COVID-19-krisen. Ingen er sikre, før alle er sikre.” Sådan hedder det i Regeringens Udviklingspolitiske Prioriteter 2022. Det er nu ikke, fordi den erkendelse sætter voldsomme aftryk på finanslovsforslaget, hvor der ganske vist afsættes 150 mio. kr. til en særlig COVID-19-responspulje, der får lidt af en opgave. Den skal nemlig gå til indsatser ”for at afbøde konkrete følgevirkninger af COVID-19-krisen med fokus på bl.a. sundhed, social og økonomisk udvikling og menneskerettigheder i udviklingslande.”

De 150 mio. kr. til COVID-19-indsatser i udviklingslande kan sammenlignes med den ”krigskasse” på 4 mia. kr. på finansloven til COVID-19-indsatser i Danmark.

Danmarks støtte til befolkning, sundhed og ligestilling gennem det multilaterale system øges en smule: Med 25 mio. kr. til i alt 885 mio. kr.

BÆREDYGTIG VÆKST

Endnu grønnere

Danmarks udviklingsbistand til den private sektor, til vækst og erhvervsudvikling og til forskning blev fra 2017 samlet under én konto, "Partnerskaber for bæredygtig vækst". Kontoen har siden skiftet navn et par gange og hedder nu, "Partnerskaber for bæredygtig vækst og grøn omstilling." Den stod i 2019 til 1.675 mio. kr., men dykkede i 2021 til 1.138 mio. kr. Næste år, derimod, stiger den igen, nemlig til 1.358 mio. kr. Midlerne går bl.a. til:

- ▶ **Industrialiseringsfonden for Udviklingslande (IFU):** Får i 2022 et nyt bidrag på 100 mio. kr. til IFU's særlige High Risk Return-facilitet til grønne og bæredygtige indsatser i de fattigste og skrøbelige lande og regioner.
- ▶ **Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF):** Støtter med garantier, rentestøtte, gavebistand, teknisk assistance mm. infrastrukturprojekter, der ikke lader sig gennemføre på markedsvilkår. Får også i 2022 400 mio. kr., ligesom 50 mio. kr. til at udvikle projekter til DSIF videreføres.
- ▶ **Myndighedssamarbejdet:** Støtten til sektorrådgivere og strategiske sektorsamarbejde er øget de seneste år. Og det fortsætter i 2022, hvor der afsættes 140 mio. kr. til formålet. Der forventes udsendt 45 sektorrådgivere i 2022, og det særlige fokus på bæredygtig udvikling og grøn omstilling styrkes.
- ▶ **Partnering for Green Growth and the Global Goals 2030 (P4G):** Fonden, der blev lanceret af Lars Løkke Rasmussen i 2018 for at fremme partnerskaber, der kan accelerere den grønne omstilling, står også i 2020 til dansk støtte på 55 mio. kr.

CIVILSAMFUND

Øget råderum

En bevilling på 14 mio. kr. i 2022 til at øge civilsamfundets råderum er ny. Det samme er 50 mio. kr. fra Klimapuljen til en ny pulje, der skal styrke lokale civilsamfundsorganisationer med klimatilpasningsindsatser til gavn for de mest sårbare befolkningsgrupper. Puljen skal forvaltes af Civilsamfund i Udvikling (CISU).

Bortset fra det er der ikke væsentlige ændringer i den del af udviklingsbistanden, der kanaliseres gennem danske civilsamfundsorganisationer. Kontoen står ganske vist til en stigning på godt 60 mio. kr. til 997, 5 mio. kr., men det skyldes tekniske budgetændringer: Den årlige støtte på 65 mio. kr. til samarbejdet mellem 3F, Ulandssekretariatet og Dansk Industri til fremme af arbejdstagerrettigheder er flyttet fra kontoen for bæredygtig vækst til civilsamfund. Omvendt er den hidtidige støtte på godt 8 mio. kr. til Genbrug til Syd flyttet fra civilsamfund til oplysning – og i øvrigt omlagt.

50 MIO.KR.
KLIMATILPASNING

▶▶ UDENRIGSMINISTER JEPPE KOFOD VIL FLYTTE RUNDT PÅ SINE DIPLOMATER, SÅ DE KAN FØRE

DANSK INDENRIGSPOLITIK I UDLANDET.

MICHAEL JARLNER, INTERNATIONAL KOMMENTATOR, POLITIKEN 1. SEPT.

ADMINISTRATION

Udenrigstjenesten omlægges

”Den danske udenrigstjeneste omlægges til at kunne levere på regeringens prioriteter.” Sådan lød overskriften på en pressemeddelelse fra Udenrigsministeriet tre dage, før FFL22 blev præsenteret. Det var her, lukningen af ambassaden i Tanzania første gang blev nævnt – i sidste afsnit. Omlægningen afspejler regeringens forstærkede fokus på klima og migration, der slår igennem på Danmarks tilstedeværelse i Afrika og Asien.

Slut med besparelser

Regeringen bebuder også et stop for de besparelser, udenrigstjenesten har været underlagt de seneste 20 år: Det forkætrede omprioriteringsbidrag, der år efter år har skåret driftsbevillingen med 2 pct., suspenderes også i 2022, og i 2023 er der ligefrem udsigt til, at ministeriet netto får tilført ekstra midler til driften.

Umiddelbart ser det også ud til, at midlerne til at administrere udviklingsbistanden tager et gevaldigt hop: 803,9 mio. kr. var der afsat i 2021, og den post er steget til over 1 milliard, nemlig 1.051,2 mio. kr. Det meste af stigningen – de 224,8 mio. kr. – er imidlertid ren regnskabsteknik. Beløbet har hidtil været opført på andre konti, men samles fremover med administration på en konto, der omdøbes til forvaltning, styring og kontrol af udviklingsbistanden. Tilbage bliver en mindre nettostigning som følge af en inflationsregulering.

FFL22 KLAR – SÅ HVAD NU?

Svære forhandlinger om FL22

”I år kommer vi ikke kun til at forhandle om den økonomiske ramme for udviklingsbistanden, men også om indholdet.” Det bebudede Enhedslistens Christian Juhl på et møde arrangeret af IDA Global Udvikling 30. august dagen efter FFL22 blev præsenteret.

Han og flere andre udviklingsordførere vil ikke bare gå efter additionelle midler til klimabistand, men også forsøge at få nedtonet regeringens fokus på migration og nærområder, der slår meget konkret igennem på alle områder af udviklingssamarbejdet.

VÆRD AT
HOLDE ØJE
MED I 2022

- ▶ **Modtagecenter:** Sker der et gennembrud i regeringens bestræbelser på at etablere et modtagecenter for asylansøgere uden for Danmark? Og bliver det i Rwanda?
- ▶ **Afghanistan:** Genåbner Danmark en ambassade i Kabul og et flerårigt hjælpeprogram?
- ▶ **Oplysning:** Tre nye initiativer søsættes: Afløseren for Udenrigsministeriets Magasinet 360°, den nye Oplysnings- og Engagementspulje og Puljen for Globalt engagement, Bæredygtighed, Uddannelse og Samarbejde, GLOBUS
- ▶ **Ny årlig redegørelse og debat:** Den nye strategi, ”Fælles om verden”, indfører en årlig redegørelse fra udviklingsministeren til Folketinget og debat om udviklingssamarbejdet. Hvornår sker det? Og fører det til en reel debat?

timbuktu
FONDEN

TEKST

JESPER HELDGAARD
JHELDGAARD@GMAIL.COM

LAYOUT/DESIGN

KIT HALDING
[SURVIVALKIT.DK](mailto:KIT@SURVIVALKIT.DK)

UDGIVER

TIMBUKTU FONDEN,
OKTOBER 2021
WWW.TIMBUKTUFONDEN.DK

TRYK

PRINFO TREKRONER